

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

Кафедра пожежної тактики та аварійно – рятувальних робіт

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національного університету
цивільного захисту України,
д-р наук держ. упр. проф.,

« 15 » _____ В.П. Садковий 2016р

УПРАВЛІННЯ ПОЖЕЖОГАСІННЯМ

**Програма
навчальної обов'язкової дисципліни
підготовки магістра
спеціальності 261 «Пожежна безпека»
спеціалізація – «Управління пожежною безпекою»**

Харків 2016 рік

Розробник програми: доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт, кандидат технічних наук, доцент В.Г. Аветісян

Програму обов'язкової навчальної дисципліни рекомендовано кафедрою пожежної та рятувальної підготовки.

Протокол від «21» 06 2016 року, № 4

Начальник кафедри пожежної тактики та аварійно – рятувальних робіт,
к.т.н., доцент
полковник служби ЦЗ

(підпис)

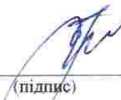
А.А. Лісняк

(прізвище, ініціали)

«21» 06 2016 року

Рекомендовано вченою радою факультету оперативно-рятувальних сил
Протокол від «29» 08 2016 року № 10

Голова вченої ради факультету оперативно-рятувальних сил
к.т.н., доцент
полковник служби ЦЗ

(підпис)

О.Є. Безуглов

(прізвище, ініціали)

«29» 08 2016 року

Схвалено вченою радою університету
Протокол від «15» 12 2016 року № 5

ВСТУП

Програма навчальної обов'язкової дисципліни «Управління пожежогасінням» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 261 «Пожежна безпека», циклу професійної (обов'язкової) підготовки.

Ця дисципліна вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з повною вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь з питань організації управління гасінням пожеж, визначення ступеню підготовленості рятувальних підрозділів до дій за призначенням, розробки заходів по удосконаленню системи управління гасінням пожеж.

Управління пожежогасінням є важливою складовою частиною боротьби з наслідками НС. Вона відзеркалює зміст професії фахівця пожежно-рятувальної служби на підставі вивчення закономірностей управління, розвитку пожеж системи підготовки сил та засобів до дій за призначенням, освоєння принципів розрахунку сил та засобів для проведення рятувальних робіт та їх організацію.

У основі предмету управління пожежогасінням є ідея вивчення методів управління, прогнозування розвитку пожежі і організації ліквідації її наслідків.

Як наукова дисципліна Управління пожежогасінням виникла та розвивається поряд з науками про технічні особливості виробничих процесів та фундаментальними науками – математикою, хімією, термодинамікою та іншими.

Як прикладна професійна дисципліна управління пожежогасінням узагальнює та використовує практичний досвід гасіння пожеж, способи рятувальних робіт під час пожеж.

Мета дисципліни – вивчення питань організації та управління підрозділами під час підготовки та гасіння пожеж. Дисципліна розглядає проблеми та задачі, що виникають у ході організації пожежогасіння, а також способи та засоби їх рішення.

Завданням курсу є – вивчення курсантами та слухачами основних закономірностей організації, та управління підрозділами під час гасіння пожеж.

У результаті вивчення дисципліни слухачі повинні:

Знати:

- систему управління гасінням пожеж та ліквідації наслідків НС;
- структуру, завдання, органів управління силами та засобами аварійно-рятувальних служб;
- основні способи та засоби організації управління при гасінні пожеж;
- систему оперативної підготовки керівників та підрозділів до дій за призначенням;
- методи оцінки обстановки на пожежі;
 - принципи управління підрозділами під час гасіння пожеж;

- тактику дій підрозділів ОРС ЦЗ при ліквідації пожеж.

Вміти:

- оцінювати стан готовності підрозділів до дій за призначенням;
- визначати засади (принципи) та заходи захисту в умовах пожежі;
- оцінювати рівень небезпеки під час виникнення пожеж;
- оцінювати тактичні можливості підрозділів;
- управляти підрозділами під час гасіння пожеж;
- організовувати та проводити тактичну підготовку з підлеглими підрозділами по підготовці їх до гасіння пожеж;
- аналізувати причини виникнення пожеж.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- здатність правильно застосовувати знання організації та проведення оперативних дій під час вирішення завдань з гасіння пожеж на різноманітних об'єктах;

- Здатність організовувати проведення оперативних дій, як на пожежі так і при вирішенні тактичних задач силами декількох караулів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/3 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1 Система управління силами та засобами при ліквідації пожеж

Тема 1.1 Основні поняття, сутність управління силами та засобами на пожежі та при ліквідації НС

Загальна характеристика системи управління. Сутність управління силами та засобами. Закономірності управління силами та засобами

Тема 1.2 Структура органів управління силами та засобами

Органи управління силами та засобами при ліквідації наслідків НС.

Роль і завдання уповноваженого керівника ліквідації наслідків НС.

Оперативний штаб та його роль в управлінні підрозділами

Модуль 2 Управління пожежегасінням.

Тема 2.1. Управління пожежегасінням в технологічних установках.

Особливості оперативної обстановки. Розробка рішення на ліквідацію Планування дій з ліквідації НС. Формулювання рішень органів управління з організації ліквідації НС.

Тема 2.2. Управління підрозділами в особовий період

Особливості оперативної обстановки. Розробка рішення на ліквідацію НС. Планування дій з ліквідації НС. Формулювання рішень органів управління з організації ліквідації НС.

Модуль 3 Підготовка органів управління до гасіння пожеж

Тема 3.1. Організація контролю за підготовкою підрозділів до дій за призначенням

Завдання та методи контролю. Забезпечення готовності сил та засобів управління. Планування контрольних заходів. Порядок розробки та передачі

оперативно-службових документів.

Тема 3.2. Підготовка та проведення тактичних навчань та командно-штабних тренувань.

Види тактичної підготовки органів управління. Планування тактичної підготовки керівного складу. Вивчення об'єкту в оперативно тактичному відношенні. Розробка тактичного задуму проведення навчань. Проведення КШН згідно тактичного задуму. Підготовка проведення тактичних навчань

3. Рекомендована література

Базова

1. Статут дій у надзвичайних ситуаціях. Наказ МНС України № 575 від 13.03.2012 - К., 2012
2. Клюс П.П., Палюх В.Г. Тактические возможности пожарных подразделений. – Х., 1993. – 201 с
3. Закон України «Про пожежну безпеку» від 17 грудня 1993 р.
4. Клюс П.П., Палюх В.Г. Тактическая подготовка личного состава. – Х., 1995. – 272 с.
5. Клюс П.П. та інш. Пожежна тактика. – Х., 1998. – 592 с.
6. Иванников В.П., Клюс П.П. Справочник руководителя тушения пожара. – М., 1987. – 288 с.
7. Методичні вказівки та завдання до виконання курсового проекту для курсантів, студентів та слухачів факультету заочного навчання “Складання плану пожежогасіння” – Х., 2008
8. В.В. Терещенко, А.В. Терещенко Управление тушением пожара. - М.: 2006 – 283 с.
9. Аветисян В.Г., Сенчихін Ю.М., Тригуб В.В., Кулаков С.В., Куліш Ю.О., Александров В.Л., Адаменко М.І Рятувальні роботи при надзвичайних ситуаціях. Частина 1. – К: Основа, 2006. – 360 с

Допоміжна

1. Повзик Я.С. и др. Пожарная тактика. – М., 1990. – 335с.
2. Кимстач И.Ф. и др. Пожарная тактика. – М., 1984. – 590 с.
3. Сборник задач по пожарной тактике для курсантов специальности «Пожарная безопасность». Ч. 1. Основы пожарной тактики / Упор. В.П. Палюх, В.В. Сыровой. - Х., 1994. – 94 с.
4. Сборник задач по пожарной тактике для курсантов специальности «Пожарная безопасность». Ч. 2. Тушение пожаров на объектах народного хозяйства. – Х., 1994. – 146
5. Сыровой В.В. Разведка пожара. – Х., 1995.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.dsns.gov.ua/>
2. <http://univer.nuczu.edu.ua/rus/>
3. <http://edu-mns.org.ua/ukr/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит

Укладач:

доцент кафедри пожежної тактики та
аварійно-рятувальних робіт,

к.т.н., доцент

В.Г. Аветісян